

„...NEM CSAK
SZÍV KELL,
DE KELL TUDÁS IS!”

20 éves

a Gyermekvédelmi Törvény

• SZEMLE KÖNYVEK •

„...NEM CSAK SZÍV KELL, DE KELL TUDÁS IS!”

20 éves a Gyermekvédelmi Törvény

Szerkesztette:
*Lakner Zoltán Lehel,
Gulyásné Kovács Erzsébet és Csókay László*

SZOSZAK
Budapest, 2017

Kalafszky Adriána

„MINDIG FELFELÉ AKARTAM MENNI”

Kalafszky Adriána 14 éves korában került gyermekotthonba, mára felnőtt, 5 éve él önálló, szabad életet, és ez alatt az idő alatt nagyon távoli emlékké lettek a korai évek. A szülei válása után a család már nem volt többé menedék, hányódott egyik helyről a másikra. Volt azonban valami, amiben vigaszra és öröme talált, egy másik világ, amelyben kifejezhette az érzelmeit, megtalálhatta önmagát. A zene. Énekművész lett, és talán sokkal több is ennél: tanár, aki a muzsika erejével segít hátrányos helyzetű gyermekeken.

– Furcsa neve van, a Kalafszky és az Adriána is idegenül cseng.

– *A szüleim olyan nevet szerettek volna adni nekem, amelyik minden nyelven jól hangzik, így lettem Adriána. Édesanyám ukrán, a nővérem így lett Okszána, ami tipikus ukrán név. Az édesapám viszont magyar, a család régebbi történetéről nem sokat tudok, talán Lengyelország környékéről származhattak.*

– Emlékszik valamire a korai gyerekkorából?

– *Nem sok jóra. A szüleim 5 éves koromban elváltak, de már előtte sem volt harmonikus a viszonyuk. A válás után viszont valóságos harc kezdődött közöttük, aminek mi, gyerekek voltunk a tétjei. A gyermekelhelyezési per viharában éltünk, és mivel a szüleink nem tudtak megegyezni, két hónapra bekerültünk Szolnokon a Gyivibe, a befogadóházba. Sokkoló élmény volt. Ömlesztve lakott ott sokféle gyerek, 0-tól 18 éves korig. Nekem 5 évesen ez a hely félelmetesen nagynek tűnt. Ezután édesanyámhoz kerültünk, de nem értek véget a megpróbáltatásaink, mert édesapám ebbe nem nyugodott bele. Nagyon erőszakos volt, többször láttam, ahogy verte vagy késsel üldözte édesanyámat. Végül ez odáig fajult, hogy anya nem bírta tovább, feladta a küzdelmet, és lemondott rólunk. Apám új családjához kerültünk, ahol a felesége mostoha gyermekként kezelt bennünket. Olyan dolgok történtek, amelyeket én kicsiként nem is érttem, és apám nem hitte el, hogy a felesége rosszul bánik velünk. Már Budapesten laktunk, amikor a lakásban nem mehettünk be azokba a szobákba, ahol ők laktak, nem használhattuk a közös fürdőszobát, kulcsra zárták előttünk az ajtókat. Mikor beteg voltam, a mostohaanyám nem ápolt, és gyakran enni sem kaptunk. A nővérem maga mosta a ruháinkat, apró kezével gyűrögette őket a mosdókagylóban. Apánk sem kedvezett nekünk, valóságos zsarnokság alatt éltünk, nem engedte, hogy édesanyánkkal tartsuk a kapcsolatot, nem adta ide a telefont, ha hívott bennünket, és nem kaptuk meg az édesanyánk által írt leveleket sem.*

– Nem volt senki, akihez segítségért fordulhattak volna?

– *Az iskolában láthatták rajtunk, min megyünk keresztül, mert nagyon félszegek, visszahúzódóak és megfélemlítettek voltunk, de addig nem hittek nekem, amíg 14 éves nem lettem. Talán féltek is apámtól, aki mindig mindenkit beperelt, nem mertek vele ujjat húzni. Egyszer*

eljöttek hozzánk családlátogatásra a gyámügytől, a mostohám leültette, megkávéztatta őket, és elmagyarázta nekik, hogy nekünk itt mennyire jó, és aztán nem jöttek többet. Az apai nagymamám volt az egyetlen, aki segített rajtunk, hozott nekünk enni, gyógyszert adott, ha betegek voltunk, kimosta a ruháinkat, próbálta pótolni azt, amit nem kaptunk meg. Nagyon erős személyiség volt, éppen, mint apám, mégis ő volt az egyetlen, akire számíthattunk. Az ő ötlete volt az is, hogy a nővéremmel jelentkezünk a Magyar Rádió Gyermekkorúsaiba. Ezzel az életemet mentette meg, mert elmenekülhettem a zene csodálatos világába. „Otthon” soha nem volt béke, a mostohám gyakran lekurvázott, apám végül azt is megtiltotta, hogy a nagymamámmal találkozzam. Amikor karácsonykor elmentünk a nővéremmel meglátogatni, akkor ránk küldte a rendőrséget, mondván, hogy nem tudja, hová tűntünk.

– Hogyan lett ennek vége?

– Már Budapesten élünk, mikor a nagymamám elvitt bennünket a nővéremmel a minisztérium egyik osztályára, ahol panaszt tettünk. A nagymamám természetesen nem akarta, hogy állami gondozásba kerüljünk, de így történt, és én ma már úgy érzem, ez volt a legjobb, ami akkor történhetett velünk.

– Az fel sem merült, hogy visszakerüljenek az édesanyjukhoz?

– Édesanyámnak vissza kellett volna perelnie minket, és ehhez nem volt ereje. De miután bekerültünk a gyerekvédelembe, újra fel tudta velünk venni a kapcsolatot, rendszeresen látogatott bennünket, és azon igyekezett, hogy kárpótoljon mindkettőnket. Akkoriban persze haragudtam rá, mert fájdalmat éreztem, azt gondoltam, egy anyának mindig a gyerekei mellett kell állnia. De a legjobb, amit tehetett, az volt, hogy megerősödött, és felállt ebből a bántalmazó kapcsolatból, amit az édesapám mellett élt át. Mára már értem őt, sikerült a kapcsolatunkat rendezni, és jó érzés, hogy mindenben számíthatok rá.

– Milyenek voltak az első gyermekotthonos élmények?

– Elsőre megint csak a sokkot tudom mondani, de összességében végre kiszabadultunk abból a feszültségekkel teli világból, amelyben otthon volt részünk. Itt naplót vezettek a fejlődésünkről, és azokból látszik, hogy traumatizáltak voltunk. Évekbe telt, mire megnyugodtunk, és megnyíltunk. De kezdetben a gyermekotthon világát is teljesen idegennek éreztem. Tízen voltunk egy csoportban, plusz a nevelők, akik váltották egymást. Nagyon mások voltunk, mint a bent nevelkedő lányok, másképp is néztünk ki, mi mégiscsak egy középosztálybeli családból érkeztünk, ahol a szüleink diplomások voltak, zenéltünk, klasszikus muzsikát hallgattunk. A lányok viszont diszkóba jártak, pasiztak, és kihívóan öltözködtek. Ráadásul akkoriban még szemüveges és fogszabályozós kislány voltam, egyáltalán nem tudtak velem mit kezdeni. A gyermekotthonban sikerült kiharcolni, hogy a könyvtárba egy zongora kerülhessen. Amikor eldöntöttem, hogy mindenképpen zenével szeretnék foglalkozni, mindennap oda jártam gyakorolni, de mivel a számítógép is ott volt, zavartam a lányokat, akik cirkuszoltak, hogy mikor húzok már el.

– Mi tartotta önben a lelket?

– Sokat gondolkodtam ezen, és arra jutottam, hogy talán mégis a kisgyerekkorban szerzett élmények a legmeghatározóbbak, és mi erős alapokat kaphattunk. De végső soron fogalmam sincs, miért nem kallódtunk el, ahogy sokan mások. Kell a kapaszkodó az embernek, ha ilyen helyzetben van, és nagyon sok segítség szükséges, anyagi és lelki is. Nem mindegy, milyen pedagógusok, nevelők vesznek körül. Én sokaknak tartozom köszönettel, például az egyik csodálatos zenetanáromnak, aki ma már viccesen mondogatja, hogy soha nem csapta úgy rá az ajtót senki, ahogy én. Ordítottam vele. De ahelyett, hogy magára vette volna, még nagyobb szeretettel fordult felém. Ugyanígy reagált az otthonban Klári néni is, aki tudta, milyen helyzetben vagyok, és még inkább odafigyelt rám. Azóta is tartom vele a kapcsolatot, olyan mély életbölcsség sugárzik belőle, hogy a fontosabb döntésekben máig kikérem a véleményét. Egy másik nevelőm arra biztatott, hogy merjem vállalni a vágyaimat, azt mondta, ne azért válasszam a Zeneakadémiát, mert az a gyermekotthonnak kevesebbe fog kerülni, menjek oda, ahová a szívem húz. És a szívem Győrbe húzott, ahol énekelni tanulhattam. Ez fontos mondat volt, megengedte nekem, hogy kövessem az álmaimat. Így lassan ugyan, de elkezdtem kibontakozni. A győri alapképzés után aztán a Zeneakadémiára jelentkeztem mesterképzésre. Abban, ahogy felvettek ezekbe az intézményekbe, mindig volt valami véletlenszerű. Amikor ugyanis Győrbe jelentkeztem, technikailag még egyáltalán nem voltam képzett, ezerszer felkészültebbek jelentkeztek nálam, de a tanárnőt annyira meghatotta az énekem, hogy elsírta magát. A Zeneakadémiára is úgy vett fel a későbbi mesterem, hogy ugyan nem én vagyok a legtökéletesebb, de valamiért mégis engem akart. Van ebben valami megmagyarázhatatlan, hogy végül mindig jó emberekhez kerültem, mintha volna egy felsőbb erő, amelyik vigyáz rám. Az élet különös misztérium, és én hiszek abban, hogy halandó emberként nem láthatom át, mi lesz nekem az igazán jó, de ha figyelek erre az erőre, akkor arra felé vezet majd.

– A szenvedés, a traumák, amelyeket átélünk és ön is átélt, hogyan segíthetnek?

– Kreatív módon is lehet táplálkozni belőlük, de destruktívan is. Az intézetben nagyon sok lány droggal próbált megoldást találni a gondjaira. De számomra mindig egyértelmű volt, hogy az út vagy lefelé, vagy felfelé vezethet, és én mindig felfelé akartam menni. Volt egy szenvedélyem, az éneklés, ami felszabadított, de mindenkinek lehet hasonló adománya, amit hasznosíthat. Csak meg kell találni hozzá az utat.

– Most hogyan él, ki segítette a felnőtté válás viszontagságai között?

– A Zeneakadémián énekművész és művésztanár végzettséget is szereztem, amíg ott tanultam, egy lakásotthonban éltem, amit nagyon szerettem. Itt kipróbáltuk, milyen önállóan élni, több lánnyal laktunk együtt, de mindig jött hozzánk azért egy nevelő is, nem hagytak teljesen magunkra. Később jelentkeztem Lipcsébe, hogy régi zenét tanulhassak, mert nagyon érdekelni kezdett a barokk, a reneszánsz és a középkori, de legfőképp az egyházi zene. Ekkor már a Csányi Alapítvány támogatta a tanulmányaimat, más ösztöndíjakat is kaptam, és elkezdtem énekelni a Vashegyi György által vezetett Purcell Kórusban, így a lakásotthon és a kollégium után ki tudtam venni egy kis lakást. A barátaimmal alapítottunk egy együttest is, az Ariadné Consortot, főleg reneszánsz és középkori dalokat adunk elő. Tudom, hogy nem ez a divat, az

„Mindig felfelé akartam menni”

emberek többsége nem ehhez vonzódik, de én ebben találok meg önmagam. A Csányi Alapítványnál önkéntesként is dolgozom, hátrányos helyzetű gyerekekből álló zenekart vezetek.

– *Miért volt fontos ez a feladat?*

– *Hiszem, hogy kaptam egy ajándékot, ami az énekhangom, de az éneklést én alapvetően közvetítői munkának látom, valami nálam is nagyobbat kell megüzennem általa. Ha megtartom magamnak, semmit sem ér. Nekem is kötelességem segíteni azokkal az élményekkel, tapasztalatokkal másokat, amelyeket én éltem át. Ráadásul ez nemcsak a gyerekeknek jó, hanem nekem is. Annyi mindent kapok tőlük, hogy el sem tudom mondani! Ők olyan mély szegénységből jönnek, hogy folyamatos anyagi segítségre van szükségük, mert hiába tehetségesek például a zenében, ha a család nem képes megvenni a drága hangszeret. De lelki támogatás is kell. Sokszor menekülnek önsajnálathoz például, de ez az önsajnálathoz lezárja az erőket, hiszen felment a cselekvés alól. Ezek a gyerekek nem kapnak elég önbizalmat a szüleiktől, sokszor azt élik meg, hogy ők nem értékesek. Éppúgy, ahogy mi is ezt éltük át a nővéremmel. Mi nem kaptuk az önbizalmat, nekünk magunknak kellett azt megteremtünk. De ily módon az értékesebb is lesz, elvehetetlenné válik. Ezekben a gyerekekben azt erősítem, hogy pusztán azon a jogon, hogy megszülettek, már értékesek, egyediek és különlegesek, soha se hasonlítgassák magukat másokhoz. Mert ha megmutatjuk másoknak, ami bennünk egyedi, az csak siker lehet.*

Rist Lilla riportja